

El soft power del papa Francesc

Dij, 15/05/2014 per Miquel Calsina

[Fites](#)

La recent [intervenció](#) del Papa davant dels directors i caps executius de les agències de Nacions Unides, m'ha fet pensar que quan el suec Dag Hammarskjöld va assumir el càrrec de secretari general de l'ONU l'any 1953, sabia que l'organització que lideraria durant vuit anys no disposava de cap instrument de poder real per influir en les relacions internacionals. Només podia comptar amb un cos diplomàtic que s'estava formant i amb una certa atenció mediàtica en un moment convuls de la Guerra Freda. En aquell context, Hammarskjöld va saber espremer el recurs de la paraula per dotar l'ONU de legitimitat internacional i perfil propi. Del seu estil, que va marcar per sempre la manera de fer d'aquesta organització, se'n va dir *diplomàcia tranquil·la*. O *diplomàcia de la paraula*.

Hammarskjöld va ser un precursor del que anys després el polític nord americà Josep Nye va definir com a *soft power* (poder tou). Nye va demostrar que no és només amb el *hard power* de la coacció econòmica, la pressió política o la força militar que és possible influir en l'escenari internacional, malgrat que són els recursos estrella dels estats a l'hora de fer valer els seus interessos. La capacitat de generar consens i adhesió al voltant d'uns valors, d'una cultura, d'unes idees o fins i tot d'una manera de fer i de ser, també poden ser recursos eficaços a l'hora d'incidir en la presa de decisions. I encara més en l'era de la comunicació global.

Durant segles les religions han estat actors que han volgut influir en l'escenari mundial. S'ha de dir que no sempre ho han fet servint-se només de la seva capacitat de persuasió. Avui, però, la gran majoria de les organitzacions religioses -l'Església catòlica n'és una- sí que fonamenten la seva capacitat d'influència en això que s'anomena *soft power*. La seva eina més poderosa és l'atracció i l'esperança que pot generar en milions de persones d'arreu del món el seu missatge ètic-religiós. Un exemple: en una enquesta realitzada als Estats Units a finals del mes de març en motiu de la visita oficial del president nord americà al Vaticà, els índex de popularitat del papa Francesc superaven considerablement els d'Obama. Un 85% d'aprovació entre els catòlics nord americans i un 65% d'aprovació entre el conjunt de la població, més enllà de la seva confessió religiosa. Obama no arribava al 45%.

El papa Francesc sap que la seva posició i el seu lideratge el converteixen -més enllà fins i tot de la diplomàcia vaticana- en un actor internacional amb possibilitats d'influir no només en l'opinió pública, sinó també en fòrums de decisió de les polítiques globals. És evident que el Papa, que també és cap d'un estat, no té el poder polític, econòmic o militar que tenen Obama, Putin o Merkel. Però quan parla de l'exemple de Zaqueu (Lc 19, 1-10) i de "desafiar l'economia de l'exclusió" davant dels representants de Nacions Unides, el Banc Mundial i el FMI, com va fer la setmana passada, està fent ús del seu *soft power* i es converteix en un actor que incideix en els grans debats de la geopolítica. També ho va fer quan va denunciar la globalització de la indiferència davant del drama de la immigració a Lampedusa el juliol de l'any passat. O en el seu [missatge](#) per a la sessió inaugural del Fòrum Econòmic Mundial de Davos el gener d'enguany. "Que la humanitat se serveixi de la riquesa i no sigui governada per ella", va dir a les elits econòmiques de tot el món.